

BARRIÈREMODEL LACHGAS

Dit barrièremodel vormt het sluitstuk van het onderzoek naar de mogelijke gevolgen van het toekomstig verbod op lachgas. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van het bedrijfsproces van lachgas met de daarbij behorende mogelijke risico's voor ondermijning. Daarnaast is een inschatting gemaakt waar in het proces iets gaat veranderen bij een verbod op lachgas. Voor deze toekomstverkenning zijn barrières aangedragen die in dit model worden gepresenteerd. De hoofdvraag in het onderzoek is:

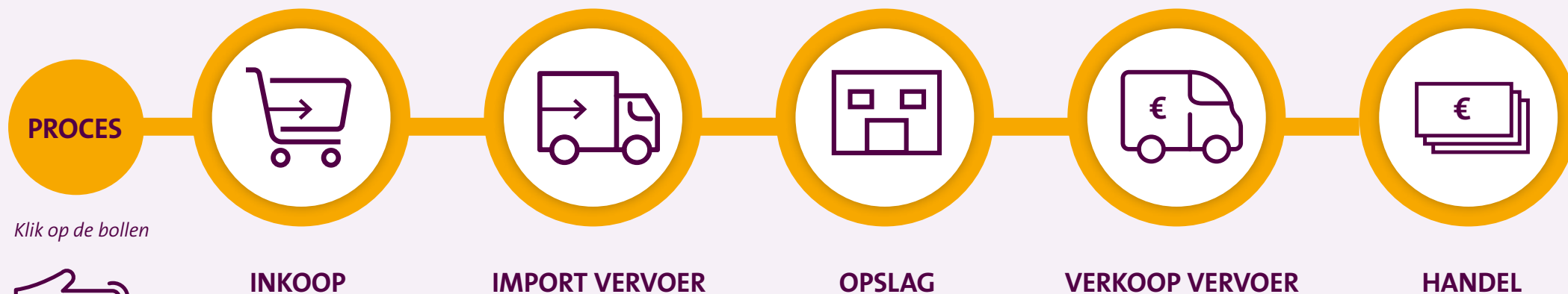
“Welke barrières in het bedrijfsproces van lachgas kan het RIEC-samenwerkingsverband opwerpen om de risico's van ondermijning te beperken c.q. voorkomen, wanneer lachgas op lijst II van de Opiumwet wordt geplaatst?”

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag is gebruik gemaakt van een literatuuronderzoek, open interviews, een toekomstverkenningmodel en focusgroepen.

Uit het onderzoek is gebleken dat het RIEC-samenwerkingsverband zowel preventieve als repressieve maatregelen kan treffen om risico's van ondermijning in het bedrijfsproces van lachgas te beperken of te voorkomen. Het RIEC-samenwerkingsverband kan preventief actieve handelaren monitoren en zorg dragen voor de zichtbaarheid van het gehele bedrijfsproces. Daarnaast kan het RIEC-samenwerkingsverband zicht blijven houden en waar mogelijk repressief optreden door het barrièremodel in acht te nemen tijdens hun werkproces.

Leeswijzer

In het barrièremodel wordt het bedrijfsproces van lachgas schematisch weergegeven van links naar rechts. Hierop volgen de aanbevelingen voor het RIEC-samenwerkingsverband. Per processtap is uitgelegd welke mogelijke risico's voor ondermijning er zijn en welke indicatoren hierop kunnen wijzen. In de kolom naast de indicatoren bevinden zich de interventies die genomen kunnen worden door de betrokken partners.

Klik op de bollen

VERLIES ZICHTBAARHEID OP HET BEDRIJFSPROCES

De overkoepelende uitwerking van een verbod op lachgas betreft het verlies van zichtbaarheid op het bedrijfsproces van lachgas. Bij een verbod op lachgas verdwijnt het zicht op de reclame voor lachgas, verdwijnt of wijzigt de inschrijving bij de Kamer van Koophandel en zoekt men alternatieven voor opslaglocaties. Dit heeft grote gevolgen voor de handhaving op lachgas.

Om zicht te blijven houden op het bedrijfsproces van lachgas, wordt de partners het volgende aanbevolen:

- ✓ Houd de social media apps zoals Instagram, Snapchat en Tiktok in de gaten. Dit geldt ook voor minder populaire apps voor jongeren zoals Facebook. Controleer deze apps op reclame van lachgas.
- ✓ Zorg voor omgevingsbewustzijn: welke inschrijvingen van bedrijven nemen in korte tijd toe en hebben zij mogelijkheden om lachgas te verkopen, op te slaan of te vervoeren?
- ✓ Bekijk in de eigen gemeente of er locaties bekend zijn die leeg staan en waar geen bedrijfsactiviteiten zijn gemeld. Wellicht zijn dit locaties waar opslag van lachgas plaatsvindt zonder dat het gemeld is.

Om het zicht op de handelaren die momenteel al actief zijn te behouden, kunnen de volgende maatregelen worden getroffen:

- ✓ Let op inschrijvingen bij de KvK. Wijzigt er iets in de SBI-code of in de handelsnaam? De handelaren kunnen een andere handelsnaam of SBI-code aannemen om te zorgen dat zij minder opvallen. Het is daarom van belang de SBI-codes in beeld te brengen die de handelaren momenteel gebruiken.
- ✓ Bij overtredingen van opslageisen kan gekeken worden naar de etiketten op de lachgasflessen. Door te monitoren waar de flessen vandaan komen, uit welk land en welke leverancier hierbij betrokken is, kan er bij een verbod sneller geanticipeerd worden. Wanneer in het vervolg flessen naar Nederland worden geïmporteerd waarvan niet duidelijk is of er lachgas in zit, kan er door de vooringenomen kennis sneller worden geconstateerd dat het wellicht om etiketfraude gaat.

START

PROCES

STAP 1: INKOOPT

Door de grote verdiensten in lachgas is het aannemelijk dat het verdiende geld wordt witgewassen. Uit het onderzoek blijkt dat er met crimineel verkregen vermogen lachgas wordt ingekocht. Daarnaast is het vermoeden dat het lachgas dat in het buitenland wordt ingekocht nergens wordt opgegeven. Onderstaande indicatoren kunnen mogelijk wijzen op deze risico's voor ondermijning. Bij de inkoop is het van belang dat er ook gekeken wordt naar de soorten gassen. Is er bijvoorbeeld een toename in een ander soort gas of worden andere grondstoffen ingekocht? Dit kan duiden op zelfproductie of een verschuiving naar een ander gas als alternatief.

Waar wordt lachgas ingekocht?

- België
- Turkije
- China
- Nederland

Indicatoren	Interventies	Verantwoordelijke partij
Foutieve SBI Code / handelsnaam	Houd een toename van inschrijvingen in de gastronomische sectoren nauwlettend in de gaten.	KvK
	Doorvragen bij het starten van een gastronomisch bedrijf.	KvK
	Gesignaleerde foutieve codes doorgeven aan KvK.	RIEC / Gemeente
Toename gastronomische bedrijven	Eisen stellen aan het oprichten van een gastronomisch bedrijf. Bijvoorbeeld het indienen van een certificaat voor hygiëne, bar of tap ervaring.	KvK
Toename koeriersbedrijven	Extra vragen stellen bij het oprichten van een koeriersbedrijf. Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • In welke plaatsen wordt er dienst verleend? • Wie zijn uw afnemers? Waar bevindt uw opslag zich? 	KvK
Betaling in contant geld. Aanwezigheid van veel contant geld	Bedrijfscontrole.	Belastingdienst Gemeente Omgevingdienst
Douaneformulieren niet correct ingevuld	Bewustwordingstraining voor Douane ontwikkelen.	RIEC
	Bewustwordingstraining lachgas volgen.	Douane
Toename andere gassen/producten zoals butaan en electronicspray	Bij de grenzen op importtoename van andere soorten gassen letten.	Douane
Omkopingen douanier	Integriteitstrainingen Douane.	Douane
Toename inkoop ammoniumnitraat en erlenmeyers	Meldingen over onjuiste of onvolledige etiketten monitoren.	NVWA
	Monitoren of grondstoffen en hulpmiddelen voor de productie van lachgas naar particulieren worden getransporteerd.	ILT

START

PROCES

STAP 2: IMPORT VERVOER

Bij het vervoeren van de geïmporteerde goederen is het van belang dat er goed wordt gelet op het type stof dat wordt vervoerd. Is het daadwerkelijk lachgas of is er gefraudeerd met de etiketten? Daarnaast is het van belang dat gecontroleerd wordt op het ADR*. Dit kan mogelijk een afschrikkend effect hebben.

**Het ADR is het pan-Europese verdrag voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg. Gevaarlijke stoffen moeten vervoerd worden volgens de regels en eisen van het ADR.*

Waarmee wordt lachgas geïmporteerd?

- Tank container
- Vrachtwagen

Indicatoren	Interventies	Verantwoordelijke partij
Toename andere gassen/producten zoals butaan en electronicaspray	Bij de grenzen op een importtoename van andere soorten gassen letten.	Douane Landelijke Eenheid politie, verkeerspolitie
Toename bestelbusjes vanuit het buitenland naar Nederland	Controleren ADR.	Politie

START

PROCES

STAP 3: OPSLAG

De opslagwijze gaat mogelijk veranderen. Momenteel wordt er veel gewerkt met tussenhandelaren. De kans bestaat dat de tussenhandelaar verdwijnt en gasflessen rechtstreeks worden geleverd vanuit het buitenland. Om het ADR te ontwijken is het mogelijk dat de handelaren de etiketten op de flessen gaan frauderen. Daarnaast is het mogelijk dat de opslag gaat verplaatsen naar buitengebieden. Om hierop in te spelen is het van belang dat er goed zicht gehouden wordt op leegstaande opslaglocaties, ook op (leegstaande) boerenbedrijven.

Waar wordt lachgas opgeslagen?

- Woningen
- Busjes
- Opslagboxen
- Horeca

Indicatoren	Interventies	Verantwoordelijke partij
Toename transport busjes in gastronomische sector	Controleren op opslag lachgas.	Politie
Ontbreken van meldingen activiteitenbesluit bij gemeenten	Diverse opslaglocaties en bedrijventerreinen regelmatig controleren op: <ul style="list-style-type: none"> • Welke bedrijven zijn daar gevestigd? • Zijn er voorheen meldingen activiteitenbesluit gedaan. 	Gemeente Omgevingsdienst
Ontbreken van etiketten	Signaleren en doorgeven aan de politie voor strafrechtelijke vervolging.	Omgevingsdienst Politie
Flessen met andere etiketten dan lachgas in een loods	Bekijken verdachte situaties: <ul style="list-style-type: none"> • Aanwezigheid toebehoren lachgas • Geen verklaringen voor afgifte. • Bij verdachte situaties: onderzoek laten verrichten naar betreffende stoffen in de flessen. 	Politie
Opslag in busjes	Controleren op ADR.	Politie
Opslag in leegstaande schuren boerenbedrijven	Boerenbedrijven informeren over lachgas door informatieve flyers.	Gemeente
	Controleren in de gemeente welke boerenbedrijven leegstaande schuren hebben en evt. perspectief aanbieden.	Gemeente

START

PROCES

STAP 4: VERKOOP VERVOER

Het vervoer voor de verkoop van lachgas gaat waarschijnlijk ook verschuiven. Momenteel wordt lachgas verkocht via driewieler voertuigen of marktkraampjes. Bij de plaatsing van lachgas op de Opiumwet lijst II verdwijnt dit uit het zicht. Het is aannemelijk dat er een toename van bestelbusjes optreedt.

Indicatoren	Interventies	Verantwoordelijke partij
Toename koeriersbedrijven	Extra vragen stellen bij het oprichten van een koeriersbedrijf zoals in welke plaatsen wordt er een dienst verleend; wie zijn uw afnemer; en waar bevindt de opslag zich?	KvK
Veel busjes rondom een pand	Controleren ADR.	Politie
Grootschalige inkoop busjes	Bewustwording creëren bij verkopers en verhuurbedrijven over mogelijke verkoop van lachgas met busjes.	RIEC

Hoe wordt lachgas verkocht?

- Busjes
- Bakfietsen
- Ophalen
- Bezorgen

START

PROCES

STAP 5: HANDEL

De handel in lachgas wordt vermoedelijk gecombineerd met andere drugshandel. Het is daarom van belang dat bij aanhoudingen goed geregistreerd wordt welke andere drugs worden aangetroffen. Aangezien lachgas mogelijk schaarser wordt, is het aannemenlijk dat er een toename plaatsvindt van berovingen en geweld.

Indicatoren	Interventies	Verantwoordelijke partij
Reclame over lachgas via Social Media	Smart technology. Algoritmes op bepaalde termen, zoals lachgas, laten plaatsen waardoor de reclame niet kan oppoppen.	Politie
Alternatieven op de markt: butaan, electronicspray	<ul style="list-style-type: none"> Bijhouden in het politiesysteem welke stoffen naast lachgas aangetroffen worden bij een controle/bevinding. Social media aanbod in de gaten houden. 	Politie
	Onderzoeken of er een toename is van het gebruik van andere stoffen met dezelfde werking.	Trimbos Instituut
Toename berovingen en geweld	Bekijken of er verbanden zijn met lachgas.	Politie
Toename bezorgdiensten van bestaande restaurants/cafeteria's/pizzeria's	Bedrijfsactiviteiten vooraf vaststellen. Extreme toenames melden bij het RIEC.	KvK

Hoe verloopt de handel in lachgas?

- Op straat
- Online
- Afhalen

START

PROCES

